

**«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա»
Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն
Առևտրային Կոոպերատիվ**

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

KPMG Armenia cjsc
8th floor, Erebuni Plaza Business Center,
26/1 Vazgen Sargsyan Street
Yerevan 0010, Armenia

Քեյ-Փի-Էն-Ջի Արմենիա ՓԲԸ
ՀՀ, Երևան, 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն,
8-րդ հարկ

Telephone Հեռախոս + 374 (10) 566 762
Fax Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Internet Ինտերնետ www.kpmg.am

Անակախ ատղիտորական եզրակացություն

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն
Առևտրային Կոոպերատիվի
Բաժնետերերին

Մենք իրականացրել ենք «Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվի («Կազմակերպություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար պատասխանատու է ղեկավարությունը: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ղեկավարության կարծիքով, թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Ատղիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված ատղիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք ատղիտն անցկացրեցինք Ատղիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և ատղիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

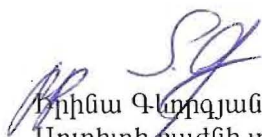
Ատղիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել ատղիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են ատղիտորի դատողությունից, ներառյալ խարդախությանը կամ սխալներով պայմանավորված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս ատղիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան ատղիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Ատղիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների նպատակահարմարության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված ատղիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր ատղիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Տիգրան Գասպարյան
Տնօրեն

Էրիկա Գևորգյան
Աուդիտի բաժնի տնօրեն

KPMG Armenia ՎԾ

«Քեյ-Փի-Էս-Չի Արմենիա» ՓԲԸ
28 ապրիլի 2015թ.

**«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կտավերատիվ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

	Ծնթգ.	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	1,018,768	779,046
Տոկոսային ծախս	4	(417,471)	(316,215)
Ջուտ տոկոսային եկամուտ		601,297	462,831
Եկամուտ ստացված շնորհներից	5	33,414	170,510
Ջուտ եկամուտ (վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից		135,504	(2,946)
Այլ գործառնական եկամուտ		26,378	10,323
Գործառնական եկամուտ		796,593	640,718
Արժեզրկումից կորուստներ	6	(103,570)	(75,612)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր		(313,132)	(326,030)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	7	(201,575)	(170,448)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		178,316	68,628
Շահութահարկի գծով ծախս	8	(10,849)	(21,545)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		167,467	47,083

5-ից 47-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Տնօրինության կողմից 2015թ. ապրիլի 28-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Արմեն Գաբրիելյան
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Նելլի Կիրակոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

		2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	804,130	127,749
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10	7,176,753	5,117,432
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	11	97,215	145,805
Ընթացիկ հարկային ակտիվ		-	21,758
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	12	165,998	94,053
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	8	37	-
Այլ ակտիվներ		18,564	24,894
		8,262,697	5,531,691
ԸՆԴՊՄՆԵՐ ակտիվներ			
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վարկեր և փոխառություններ	13	6,862,054	4,420,836
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ		108,556	41,322
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		8,251	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	8	-	9,589
Այլ պարտավորություններ	14	47,611	104,158
		7,026,472	4,575,905
ԸՆԴՊՄՆԵՐ պարտավորություններ			
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	15	673,863	560,891
Չբաշխված շահույթ		562,362	394,895
		1,236,225	955,786
ԸՆԴՊՄՆԵՐ սեփական կապիտալ			
ԸՆԴՊՄՆԵՐ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		8,262,697	5,531,691

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների քաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

*«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար*

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված տոկոսներ	984,191	743,024
Վճարված տոկոսներ	(392,351)	(306,626)
Ջուտ մուտքեր (վճարումներ) արտարժույթով գործառնությունների գծով	72	(157)
Այլ ստացված եկամուտ	127,026	162,195
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի վճարումներ	(481,588)	(445,393)
Գործառնական ակտիվների (աճ) նվազում		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(1,887,649)	(1,489,226)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	64,717	23,648
Այլ ակտիվներ	4,564	(9,484)
Գործառնական պարտավորությունների աճ		
Այլ պարտավորություններ	24,951	39,277
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	(1,556,067)	(1,282,742)
Վճարված շահութահարկ	(12,224)	(78,404)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(1,568,291)	(1,361,146)
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(124,517)	(26,498)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք	186	321
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(124,331)	(26,177)
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված այլ փոխառություններ	3,158,060	936,518
Այլ փոխառությունների մարում	(904,831)	(250,184)
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	71,033	72,108
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	2,324,262	758,442
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ (նվազում)	631,640	(628,881)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	44,741	2,993
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկան դրությամբ	127,749	753,637
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկան դրությամբ	9	127,749
	804,130	127,749

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների քաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	488,783	347,812	836,595
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ			
Շահույթ տարվա համար	-	47,083	47,083
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում			
Բաժնետիրական կապիտալի աճ	72,108	-	72,108
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	560,891	394,895	955,786
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	560,891	394,895	955,786
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ			
Շահույթ տարվա համար	-	167,467	167,467
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում			
Բաժնետիրական կապիտալի աճ	112,972	-	112,972
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	673,863	562,362	1,236,225

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվը («Կազմակերպություն») հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն առևտրային կոոպերատիվ 2007թ-ին: Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրումն է անհատներին և իրավաբանական անձանց Հայաստանի Հանրապետությունում: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորում է ՀՀ կենտրոնական բանկը (ՀՀ ԿԲ): Կազմակերպությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա:

Կազմակերպությունը ունի վեց մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Կազմակերպության բոլոր ակտիվները և պարտավորությունները գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում: Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0018, Քաջազնունի փ. 18:

Կազմակերպությունն առաջնորդվում է մեկ անդամ՝ մեկ ձայն սկզբունքով: Կոպերատիվի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայնի իրավունք՝ անկախ իր մասնակցության բաժնեմասից: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 19-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայր

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՄ») պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում՝ որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Էական անորոշ գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ծանոթագրություն 10 - վարկերի արժեզրկման գնահատում,
- ծանոթագրություն 20 - ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում:

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Կազմակերպությունը կիրառել է ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ և ներկայացում – ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում» ստանդարտի փոփոխությունները 1 հունվարի 2014թ. սկզբնական կիրառման ամսաթվով: Ստորև ներկայացված են փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը:

ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ և ներկայացում – ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում» ստանդարտի փոփոխությունները չեն առաջադրում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցման նոր կանոններ, փոխարենն այս փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվանցման չափանիշները՝ դրանց կիրառման անհամապատասխանությունները շտկելու նպատակով: Փոփոխությունների համաձայն՝ կազմակերպությունն ունի հաշվանցման ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ կազմակերպության ու բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում: Նշված փոփոխություններն էական ազդեցություն չունեն ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, չափման և ներկայացման վրա այս ֆինանսական հաշվետվություններում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետում նկարագրված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են ՀՀ դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած շահույթը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են ընթացիկ հաշիվները և բանկերում տեղաբաշխված կարճաժամկետ ավանդները: Կարճաժամկետ ավանդներն իրենցից ներկայացնում են մինչև երեք ամիս նախնական մարման ժամկետով ավանդները: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները, իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք՝

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ,
- հանդիսանում են ածանցյալ ֆինանսական գործիք (բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր հանդիսացող ածանցյալ գործիքի կամ այն ածանցյալ գործիքի, որը նախատեսված է և հանդիսանում է արդյունավետ հեջավորման գործիք), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպության կողմից նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկի բավարարման դեպքում.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում և գնահատվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Չուտ ստացվելիք դիրքում գտնվող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռք բերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Չուտ վճարվելիք դիրքում գտնվող (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչման պահին չեն վերդասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե Կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնց Կազմակերպությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնց Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնց գծով Կազմակերպությունը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարումնակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Կազմակերպությունը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնց սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են տրամադրված վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես տրամադրված վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ՝

- վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշվող շուկայական գին, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման պահանջները:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստը: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կատարվելու ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվելու պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիսի բացակայության դեպքում, ամենաբարենպաստ շուկայում, որին մուտքի հնարավորություն ունի Կազմակերպությունը նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Կազմակերպությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Կազմակերպությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին մյուս հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույնն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում մասնատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով՝ ճշգրտված սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգումով: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն ոչ ուշ այն պահից, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Կազմակերպությունը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Շուկայական և վարկային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների պորտֆելները, որոնք Կազմակերպությունը կառավարում է շուկայական կամ վարկային ռիսկին իր գուտ ենթարկվածության սկզբունքով, չափվում են հիմք ընդունելով այն գինը, որը կատարվելու համապատասխան ռիսկի գծով գուտ երկար դիրքը վաճառելուց (կամ կվճարվելու համապատասխան ռիսկի գծով գուտ կարճ դիրքը փոխանցելու դիմաց): Պորտֆելի մակարդակով կատարվող այս ճշգրտումները բաշխվում են առանձին ակտիվներին և պարտավորություններին՝ պորտֆելի յուրաքանչյուր առանձին գործիքի գծով համապատասխան ռիսկի ճշգրտման հիմունքով:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները Կազմակերպությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ եկամուտ (բացառությամբ արժեգրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ ստացվելու ժամանակ և հաշվարկվում են՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեգրկվում է, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Կազմակերպության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Կազմակերպությունը կատարում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է դրա նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Կազմակերպությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվելով գուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Կազմակերպությունն ունի հաշվանցում կատարելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ սպազա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ կազմակերպության ու բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

(դ) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկն սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- համակարգչային սարքավորումներ 1-5 տարի
- տնտեսական գույք 5 տարի
- փոխադրամիջոցներ 5 տարի

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Կազմակերպության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված անորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կան վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(գ) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Կազմակերպությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

(ի) Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Կազմակերպությունը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Կազմակերպությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը վարկային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տվյալների հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման վարկառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, ցանկացած արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Կազմակերպությունը վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը) դուրս է գրում, երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղջվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(ե) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում, պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ը) Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է անդամների բաժնեմասերից:

(թ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Կազմակերպությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(ժ) Եկամուտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսերի հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտն ու ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

(ի) Ստացված շնորհներ

Շնորհները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով որպես հետաձգված եկամուտ, երբ գոյություն ունի հիմնավոր համոզվածություն, որ շնորհները կստացվեն և Կազմակերպությունը կբավարարի շնորհի հետ կապված պայմանները և այնուհետև ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ սխտեմատիկ հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Շնորհները, որոնք փոխհատուցում են Կազմակերպությանը կրած ծախսերը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում սխտեմատիկ հիմունքով այն նույն ժամանակաշրջաններում, երբ ճանաչվում են ծախսերը:

(լ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Կազմակերպությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

- 2014թ. հուլիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտի գործող ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը պարունակում է վերանայված ուղեցույցներ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման համար, ներառյալ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հաշվարկի համար կիրառվող նոր սպասվող վնասի մոդելը, և հեջի ընդհանուր հաշվառմանը վերաբերող նոր պահանջները: Այն ներառում է նաև ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական գործիքների ճանաչման ու ապահովման ուղեցույցները: Կազմակերպությունը ընդունում է, որ նոր ստանդարտը նախատեսում է բազմաթիվ փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների հաշվառման համար և հավանական է, որ այդ փոփոխություններն էական ազդեցություն կունենան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Կազմակերպությունը դեռ չի վերլուծել այս փոփոխությունների ազդեցությունը: Կազմակերպությունը մտադիր չէ կիրառել այս ստանդարտը ժամանակից շուտ: Ստանդարտը կգործի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթակա է կիրառման հետընթաց՝ որոշակի բացառություններով:

- Բազմաթիվ «ՃՀՄՄ-ների կատարելագործումները» դիտարկվել են առանձին՝ ըստ առանձին ստանդարտի: Բոլոր փոփոխությունները, որոնք հանգեցնում են ներկայացման, ճանաչման կամ չափման հաշվառման փոփոխություններին, ուժի մեջ կմտնեն 2015թ. հունվարի 1-ից ոչ շուտ: Կազմակերպությունը դեռ չի վերլուծել նշված կատարելագործումների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

4 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	<u>2014թ. հազ. դրամ</u>	<u>2013թ. հազ. դրամ</u>
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	992,988	731,849
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,677	24,939
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	18,103	22,258
	<u>1,018,768</u>	<u>779,046</u>
Տոկոսային ծախս		
Վարկեր և փոխառություններ	417,471	316,215
	<u>417,471</u>	<u>316,215</u>
Չուտ տոկոսային եկամուտ	<u>601,297</u>	<u>462,831</u>

5 Եկամուտ ստացված շնորհներից

	<u>2014թ. հազ. դրամ</u>	<u>2013թ. հազ. դրամ</u>
Եկամուտներին վերաբերվող շնորհներ	7,260	151,872
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ	26,154	18,638
	<u>33,414</u>	<u>170,510</u>

6 Արժեզրկումից կորուստներ

	<u>2014թ. հազ. դրամ</u>	<u>2013թ. հազ. դրամ</u>
Հաճախորդներին տրված վարկեր	105,012	73,486
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(1,442)	2,126
	<u>103,570</u>	<u>75,612</u>

7 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	52,386	37,879
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	37,689	27,652
Գործուղման ծախսեր	17,094	20,555
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	15,274	12,478
Մասնագիտական ծառայություններ	12,207	23,854
Կոմունալ ծառայություններ	9,280	3,724
Վարկերի տրամադրման գծով ծախսեր	9,182	6,230
Բանկային ծառայությունների վճարներ	8,541	1,268
Կապի և տեղեկատվության ծառայություններ	7,905	7,107
Ապահովագրություն	7,612	4,964
Ներկայացուցչական ծախսեր	6,683	10,261
Գրասենյակային ծախսեր	3,840	3,946
Այլ	13,882	10,530
	201,575	170,448

8 Շահութահարկի գծով ծախս

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	20,475	16,298
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման արդյունքում	(9,626)	5,247
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	10,849	21,545

2014թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2013թ-ին՝ 20%):

Գործող հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2014թ. հազ. դրամ	%	2013թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	178,316		68,628	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	35,663	20.0	13,724	20.0
(Չհարկվող եկամուտ) չմվագեցվող ծախսեր	(24,814)	(13.9)	7,821	11.4
	10,849	6.1	21,545	31.4

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող օրենսդրության համաձայն՝ այս նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2014թ. և 2013թ. ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(255)	(1,352)	(1,607)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(12,609)	15,306	2,697
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	(4,723)	(4,723)
Այլ ակտիվներ	(41)	11	(30)
Այլ պարտավորություններ	3,316	384	3,700
	(9,589)	9,626	37

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,012)	757	(255)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(6,161)	(6,448)	(12,609)
Այլ ակտիվներ	-	(41)	(41)
Այլ պարտավորություններ	2,831	485	3,316
	(4,342)	(5,247)	(9,589)

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ		
- 5 խոշորագույն հայկական բանկեր	308,039	30,256
- միջին չափի հայկական բանկեր	165,955	97,493
Ընդամենը ընթացիկ հաշիվներ	473,994	127,749
Ժամկետային ավանդներ բանկերում		
- միջին չափի հայկական բանկեր	330,136	-
Ընդամենը ժամկետային ավանդներ բանկերում	330,136	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	804,130	127,749

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի երկու բանկում տեղաբաշխված միջոցներ (2013թ-ին նման բանկեր չկային), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 748,963 հազար դրամ:

10 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Բիզնես վարկեր		
Փոքր ձեռնարկություններ	629,596	428,123
Անհատ ձեռներեցներ	1,509,316	991,961
Ընդամենը բիզնես վարկեր	2,138,912	1,420,084
Անհատներին տրված վարկեր		
Բուսարուծություն	2,655,796	2,009,727
Անասնապահություն	2,202,109	1,522,473
Այլ	331,680	250,347
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	5,189,585	3,782,547
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	7,328,497	5,202,631
Արժեզրկման գծով պահուստ	(151,744)	(85,199)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	7,176,753	5,117,432

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2014թ. ընթացքում:

	Բիզնես վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	14,253	70,946	85,199
Զուտ ծախս	47,966	57,046	105,012
Դուրսգրումներ	(8,737)	(29,730)	(38,467)
Մնացորդը տարեվերջին	53,482	98,262	151,744

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2013թ. ընթացքում:

	Բիզնես վարկեր հազ. դրամ	Անհատներին տրված վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	7,455	29,682	37,137
Զուտ ծախս	14,126	59,360	73,486
Դուրսգրումներ	(7,328)	(18,096)	(25,424)
Մնացորդը տարեվերջին	14,253	70,946	85,199

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ %
Բիզնես վարկեր				
Փոքր ձեռնարկություններ				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	629,596	6,296	623,300	1.0%
Ընդամենը վարկեր փոքր ձեռնարկություններին	629,596	6,296	623,300	1.0%
Անհատ ձեռներեցներ				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,448,444	14,484	1,433,960	1.0%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,355	604	4,751	11.3%
- 30-89 օր ժամկետանց	22,682	9,028	13,654	39.8%
- 90-179 օր ժամկետանց	32,835	23,070	9,765	70.3%
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	60,872	32,702	28,170	53.7%
Ընդամենը վարկեր անհատ ձեռներեցներին	1,509,316	47,186	1,462,130	3.1%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	2,138,912	53,482	2,085,430	2.5%
Անհատներին տրված վարկեր				
Քուսարածություն				
- ոչ ժամկետանց	2,603,214	26,032	2,577,182	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,270	1,039	5,231	16.6%
- 30-89 օր ժամկետանց	13,121	5,463	7,658	41.6%
- 90-179 օր ժամկետանց	8,394	6,946	1,448	82.7%
- 180-270 օր ժամկետանց	24,797	24,797	-	100.0%
Ընդամենը վարկեր քուսարածության ոլորտում	2,655,796	64,277	2,591,519	2.4%
Անասնապահություն				
- ոչ ժամկետանց	2,181,845	21,818	2,160,027	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	7,790	1,027	6,763	13.2%
- 30-89 օր ժամկետանց	8,920	3,860	5,060	43.3%
- 90-179 օր ժամկետանց	3,554	3,400	154	95.7%
Ընդամենը վարկեր անասնապահության ոլորտում	2,202,109	30,105	2,172,004	1.4%
Անհատներին տրված այլ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	329,205	3,292	325,913	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	2,155	294	1,861	13.6%
- 30-89 օր ժամկետանց	320	294	26	91.9%
Ընդամենը անհատներին տրված այլ վարկեր	331,680	3,880	327,800	1.2%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	5,189,585	98,262	5,091,323	1.9%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	7,328,497	151,744	7,176,753	2.1%

«Ճարտ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Չուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ %
Բիզնես վարկեր				
Փոքր ձեռնարկություններ				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	428,123	4,282	423,841	1.0%
Ընդամենը վարկեր փոքր ձեռնարկություններին	428,123	4,282	423,841	1.0%
Անհատ ձեռներեցներ				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	984,193	9,849	974,344	1.0%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
- մինչև 90 օր ժամկետանց	7,768	122	7,646	1.6%
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	7,768	122	7,646	1.6%
Ընդամենը վարկեր անհատ ձեռներեցներին	991,961	9,971	981,990	1.0%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	1,420,084	14,253	1,405,831	1.0%
Անհատներին տրված վարկեր				
Բուսաբուծություն				
- ոչ ժամկետանց	1,974,456	20,723	1,953,733	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	17,640	969	16,671	5.5%
- 30-89 օր ժամկետանց	5,865	1,013	4,852	17.3%
- 90-179 օր ժամկետանց	3,367	2,068	1,299	61.4%
- 180-270 օր ժամկետանց	8,399	7,559	840	90.0%
Ընդամենը վարկեր բուսաբուծության ոլորտում	2,009,727	32,332	1,977,395	1.6%
Անասնապահություն				
- ոչ ժամկետանց	1,495,143	15,007	1,480,136	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	7,318	282	7,036	3.9%
- 30-89 օր ժամկետանց	4,835	757	4,078	15.7%
- 90-179 օր ժամկետանց	7,942	4,669	3,273	58.8%
- 180-270 օր ժամկետանց	7,235	6,512	723	90.0%
Ընդամենը վարկեր անասնապահության ոլորտում	1,522,473	27,227	1,495,246	1.8%
Անհատներին տրված այլ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	239,836	2,400	237,436	1.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	743	197	546	26.5%
- 180-270 օր ժամկետանց	9,768	8,790	978	90.0%
Ընդամենը անհատներին տրված այլ վարկեր	250,347	11,387	238,960	4.5%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	3,782,547	70,946	3,711,601	1.9%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	5,202,631	85,199	5,117,432	1.6%

(բ) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները

(i) Բիզնես վարկեր

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա և որը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում է դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Բիզնես վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշներ են հանդիսանում՝

- վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,
- վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացումը,
- տնտեսական միջավայրի վատթարացումը, բացասական փոփոխությունները վարկառուի շուկաներում:

Բիզնես վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս՝ Կազմակերպությունը հիմնվում է արժեզրկման առանձին հայտանիշ ունեցող վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Բիզնես վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ Կազմակերպությունը ձևավորում է 1% հավաքական պահուստ՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրը և տվյալ ոլորտում վնաս կրելու իր փորձը:

Այս գնահատումների փոփոխություններն ազդեցություն կունենան վարկի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գուտ ներկա արժեքը փոփոխվեր մեկ տոկոսով, ապա բիզնես վարկերի արժեզրկման գծով ընդհանուր պահուստի գումարը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազեր/կաճեր 20,854 հազար դրամով (2013թ-ին՝ կնվազեր/կաճեր 14,058 հազար դրամով):

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումը գնահատելիս Կազմակերպությունը հիմնվում է յուրաքանչյուր տեսակի վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա: Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- վնասի շարժի դրույքները կայուն են և կարող են գնահատվել վերջին 24 ամիսների ընթացքում կրած վնասի շարժի մոդելի հիման վրա,
- ավելի քան 180 օր ժամկետանց անհատներին տրված վարկերին բաժին է ընկնում 100% վնասի հավանականություն:

Այս գնահատումների փոփոխություններն ազդեցություն կունենան վարկի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գուտ ներկա արժեքը փոփոխվեր երեք տոկոսով, ապա անհատներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով ընդհանուր պահուստի գումարը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազեր/կաճեր 152,740 հազար դրամով (2013թ-ին՝ կնվազեր/կավելանար 111,348 հազար դրամով):

(գ) Գրավի և այլ ապահովության վերլուծություն

(i) Բիզնես վարկեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն բիզնես վարկերի համար ապահովություն հանդիսացող գրավի և այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեք	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեք
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր				
Անշարժ գույք	1,873,491	1,873,491	1,214,657	1,214,657
Փոխադրամիջոցներ	96,840	96,840	66,245	66,245
Սարքավորումներ	-	-	14,698	14,698
Գրավով չապահովված	86,929	-	102,585	-
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	2,057,260	1,970,331	1,398,185	1,295,600
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
Անշարժ գույք	28,170	28,170	6,773	6,773
Անձնական երաշխիքներ	-	-	873	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	28,170	28,170	7,646	6,773
Ընդամենը բիզնես վարկեր	2,085,430	1,998,501	1,405,831	1,302,373

Վերը ներկայացված աղյուսակը բացառում են լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը: Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը:

Բոլոր բիզնես վարկերի համար գրավի իրական արժեքը գնահատվում է վարկերի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվում՝ հետագա փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի փոխհատուցելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ՝ գրավի արժեքից, և Կազմակերպության համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Գրավով չապահովված վարկերն ապահովված են անձնական երաշխիքներով:

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն անհատներին տրված վարկերի համար ապահովություն հանդիսացող գրավի և այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2014թ.		31 դեկտեմբերի 2013թ.	
	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեք	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեք
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր				
Անշարժ գույք	2,853,675	2,853,675	2,041,375	2,041,375
Փոխադրամիջոցներ	452,095	452,095	227,567	227,567
Սարքավորումներ	32,251	32,251	30,412	30,412
Այլ գրավ	8,738	8,738	4,161	4,161
Գրավով չապահովված	1,716,363	-	1,367,790	-
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	5,063,122	3,346,759	3,671,305	2,303,515
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
Անշարժ գույք	11,674	11,674	19,073	19,073
Փոխադրամիջոցներ	2,958	2,958	1,901	1,901
Գրավով չապահովված	13,569	-	19,322	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	28,201	14,632	40,296	20,974
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	5,091,323	3,361,391	3,711,601	2,324,489

Վերը ներկայացված աղյուսակը բացառում են լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը: Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը:

Անհատներին տրված վարկերի համար գրավի իրական արժեքը գնահատվում է վարկերի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվում՝ հետագա փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի փոխհատուցելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ՝ գրավի արժեքից, և Կազմակերպության համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

1,672,718 հազար դրամ գումարով գրավով չապահովված վարկերն ապահովված են անձնական երաշխիքներով: Գրավով չապահովված մնացած վարկերն իրենցից ներկայացնում են Կազմակերպության աշխատակիցներին տրամադրված վարկերը:

(ե) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Բուսաբուծություն	2,709,181	2,029,005
Անասնապահություն	2,292,194	1,563,602
Մանրածախ առևտուր	1,161,986	711,843
Ձկնաբուծություն	230,310	276,867
Այլ	934,826	621,314
	7,328,497	5,202,631
Արժեզրկման գծով պահուստ	(151,744)	(85,199)
	7,176,753	5,117,432

(ե) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2013թ-ին բացակայում էին), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

(զ) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 16-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

11 Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներում		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	40,776	60,366
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	80,693	124,719
	121,469	185,085
Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	(20,144)	(33,728)
Արժեզրկման գծով պահուստ	(4,110)	(5,552)
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում	97,215	145,805
Ֆինանսական վարձակալությունում կատարած զուտ ներդրումը ներառում է՝		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	37,135	57,597
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	60,080	88,208
	97,215	145,805

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չկային ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք պայմանագրով ժամկետանց գումարներ:

(ա) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի այնպիսի հաճախորդներ (2013թ-ին բացակայում էին), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

(բ) Ֆինանսական վարձակալության ժամկետայնություն

Կազմակերպության ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 16-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև ֆինանսական վարձակալությունից ստացվելիք գումարների պայմանագրով նախատեսված նարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

(գ) Ֆինանսական վարձակալությունից ստացվելիք գումարների աշխարհագրական վերլուծություն

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը կնքվում են Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող և գյուղատնտեսության ոլորտում գործող հաճախորդների հետ: Վարձակալված ակտիվները հիմնականում իրենցից ներկայացնում են գյուղատնտեսական սարքավորումներ:

12 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Համակարգչային սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	41,657	45,545	117,662	13,315	218,179
Ավելացումներ	96,403	10,200	8,507	9,407	124,517
Օտարումներ	(861)	(1,128)	(4,081)	-	(6,070)
Փոխանցումներ	-	(6,011)	6,011	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	137,199	48,606	128,099	22,722	336,626
Մաշվածություն և ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	28,958	25,780	65,144	4,244	124,126
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	21,511	7,788	21,552	1,535	52,386
Օտարումներ	(861)	(1,037)	(3,986)	-	(5,884)
Փոխանցումներ	-	(3,035)	3,035	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	49,608	29,496	85,745	5,779	170,628
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	87,591	19,110	42,354	16,943	165,998
Համեմատական տվյալներ					
հազ. դրամ	Համակարգչային սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	28,762	35,921	114,565	13,315	192,563
Ավելացումներ	13,230	10,171	3,097	-	26,498
Օտարումներ	(540)	(342)	-	-	(882)
Փոխանցումներ	205	(205)	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	41,657	45,545	117,662	13,315	218,179
Մաշվածություն և ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	19,624	20,425	43,897	2,862	86,808
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	9,874	5,376	21,247	1,382	37,879
Օտարումներ	(540)	(21)	-	-	(561)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	28,958	25,780	65,144	4,244	124,126
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	12,699	19,765	52,518	9,071	94,053

2014թ. ընթացքում չեն եղել փոխառության կապիտալացված ծախսումներ, որոնք վերաբերում են հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ կառուցմանը (2013թ.-ին նման ծախսումներ չեն եղել):

13 Վարկեր և փոխառություններ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	4,769,513	2,718,920
Վարկեր պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	1,362,925	1,620,695
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	729,616	-
Բանկային վարկ	-	81,221
	6,862,054	4,420,836

(ա) Փոխառություններ ՀՀ ԿԲ-ից

Պայմանագրի համաձայն ՀՀ ԿԲ-ն Կազմակերպությանը տրամադրում է վարկեր, որն իր հերթին վարկեր է տրամադրում որակված փոխառուներին: Վարկերի վերահսկողությունը և մոնիտորինգն իրականացնում է «Գերմանա-հայկական հիմնադրամ» ծրագրի կառավարման գրասենյակը:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,606,800 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 2,792,401 հազար դրամ) ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը ծառայում են որպես գրավ ՀՀ ԿԲ-ից ստացված փոխառությունների համար:

(բ) Փոխառությունների պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունները ներառում են Արտասահմանյան ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնից (նախկին Հազարամյակի մարտահրավեր հիմնադրամ – Հայաստան ծրագիր) «Գյուղական ֆինանսավորման կառույց-ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկից և Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության ազգային կենտրոնից ստացված փոխառությունները:

Փոխառությունները տրվում են գյուղատնտեսության ոլորտում վարկեր տրամադրելու նպատակով և որպես գրավ ապահովվում են Կազմակերպության կողմից ենթավարկառուներին տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարով, ինչպես նաև ենթավարկառուների կողմից իրենց վարկերի գծով վճարված տոկոսներով: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 1,264,600 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 1,478,424 հազար դրամ):

(գ) Փոխառությունների միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառությունները ներառում են «Symbiotics SA»-ից և «responsAbility Fair Trade Fund»-ից ստացված փոխառությունները:

Փոխառություններն ամբողջովին ապահովված են Կազմակերպության կողմից ենթավարկառուներին տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարով, ինչպես նաև ենթավարկառուների կողմից իրենց վարկերի գծով վճարված տոկոսներով:

(դ) Վարկերի և փոխառությունների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի հինգ պայմանագրային կողմ՝ կազմակերպություն (2013թ-ին՝ երեք կազմակերպություն), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 6,858,707 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 4,334,167 հազար դրամ):

14 Այլ պարտավորություններ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Պարտավորություններ անդամների հանդեպ՝ կապիտալի համալրման հետ կապված	23,460	65,399
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	10,363	8,746
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	8,136	7,832
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	5,652	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	47,611	81,977
Վճարվելիք այլ հարկեր	-	20,311
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	-	1,870
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	-	22,181
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	47,611	104,158

Կապիտալի համալրման հետ կապված անդամների հանդեպ ունեցած պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են կապիտալի համալրման համար ներկայիս և հնարավոր ապագա անդամներից ստացված միջոցները: Այս միջոցները ենթակա են հաստատման Բաժնետերերի ժողովի կողմից:

15 Բաժնետիրական կապիտալ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ուներ 3,485 անդամ (2013թ-ին՝ 2,489 անդամ)՝ 673,863 հազար դրամ բաժնետիրական կապիտալով (2013թ-ին՝ 560,891 հազար դրամ): Կազմակերպության յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայնի իրավունք բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ անկախ մասնակցության բաժնեմասից:

2014թ. ընթացքում ներկա և նոր անդամները համալրեցին բաժնետիրական կապիտալը 112,972 հազար դրամով:

(ա) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ:

16 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկային կազմակերպությունների համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Շուկայական ռիսկը, վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը և գործառնական ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր գործունեությունն իրականացնելիս:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության և ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեությունն ապահովելու համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման համար, այն նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ղեկավարությունն ուղղակիորեն հաշվետու է Տնօրենների խորհրդին:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը՝ թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով, կառավարվում ու վերահսկվում են Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Կազմակերպության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների տարբերությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2014թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	506,558	-	-	-	-	297,572	804,130
Հաճախորդներին տրված վարկեր	538,148	773,303	2,031,061	3,808,966	25,275	-	7,176,753
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	12,357	10,128	14,650	60,080	-	-	97,215
	1,057,063	783,431	2,045,711	3,869,046	25,275	297,572	8,078,098
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Վարկեր և փոխառություններ	643,678	33,065	504,882	5,680,429	-	-	6,862,054
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	47,611	47,611
	643,678	33,065	504,882	5,680,429	-	47,611	6,909,665
	413,385	750,366	1,540,829	(1,811,383)	25,275	249,961	1,168,433
31 դեկտեմբերի 2013թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	127,749	-	-	-	-	-	127,749
Հաճախորդներին տրված վարկեր	396,718	638,258	1,572,171	2,486,857	23,428	-	5,117,432
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	16,411	14,019	27,167	88,208	-	-	145,805
	540,878	652,277	1,599,338	2,575,065	23,428	-	5,390,986
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Վարկեր և փոխառություններ	623,663	31,712	146,428	2,994,110	624,923	-	4,420,836
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	81,977	81,977
	623,663	31,712	146,428	2,994,110	624,923	81,977	4,502,813
	(82,785)	620,565	1,452,910	(419,045)	(601,495)	(81,977)	888,173

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև նշված ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2014թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		2013թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ				
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	15.0%	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15.1%	12.9%	16.6%	11.8%
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	15.0%	13.1%	12.9%	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	7.9%	5.9%	8.2%	4.3%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության բոլոր կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2014թ. ու 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
100 բկ գույքահեռ նվազում	(9,592)	(4,614)
100 բկ գույքահեռ աճ	9,592	4,614

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլար		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	429,876	99,993
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,619,956	1,078,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք վարկեր	7,118	-
Ընդամենը ակտիվներ	2,056,950	1,178,212
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Վարկեր և փոխառություններ	(1,119,655)	(558,938)
Ընդամենը պարտավորություններ	(1,119,655)	(558,938)
Զուտ դիրքը	937,295	619,274

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանկաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	հազ. դրամ
31 դեկտեմբերի 2014թ.	
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 20% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	187,459
31 դեկտեմբերի 2013թ.	
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	61,927

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ վարկառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Կազմակերպությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և Վարկային կոմիտեի ստեղծումը՝ վարկային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու համար: Վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական անձիք և անհատներ) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկային փաստաթղթերի պահանջները,
- վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական վերահսկման ընթացակարգերը:

Վարկային դիմումները պատրաստվում են Վարկային բաժնի համապատասխան աշխատակիցների կողմից և այնուհետև փոխանցվում են Վարկային կոմիտեին, որը պատասպանատու է վարկային պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի ֆինանսական գործունեության կառուցվածքային վերլուծության վրա: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է այն վարկային դիմումները, որոնք ենթակա են վերջնական հաստատման Վարկային կոմիտեի կողմից:

Կազմակերպությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը:

Վարկային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	804,130	127,749
Հաճախորդներին տրված վարկեր	7,176,753	5,117,432
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	97,215	145,805
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն չափը	8,078,098	5,390,986

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և այդ վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 10-ում:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի պարտապաններ կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2013թ-ին բացակայում էին), որոնց հետ կապված վարկային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր վարկային ռիսկի 10%-ը:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե՛ ոչ:

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են անանցյալ քլիրինգային պայմանագրերը, հետզման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման գլխավոր պայմանագրերը: Նմանատիպ ֆինանսական գործիքները ներառում են անանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետզման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետզման պայմանագրերը և արժեթղթերի՝ որպես փոխառության ստացման և տրամադրման պայմանագրերը:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Կազմակերպության կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտավորությունների չկատարման, անվճարումակ դառնալու կամ սնանկացման դեպքում: Բացի այդ, Կազմակերպությունը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը չունեն հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվ իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի և նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		
				Ֆին. գործիքներ	Որպես գրավ ստացված դրամական միջոցներ	Չուտ գումար
Վարկեր և փոխառություններ	(6,862,054)	-	(6,862,054)	1,247,100	-	(5,614,954)
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(6,862,054)	-	(6,862,054)	1,247,100	-	(5,614,954)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի և նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		
				Ֆին. գործիքներ	Որպես գրավ ստացված դրամական միջոցներ	Չուտ գումար
Վարկեր և փոխառություններ	(4,420,836)	-	(4,420,836)	1,440,951	-	(2,979,885)
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(4,420,836)	-	(4,420,836)	1,440,951	-	(2,979,885)

Վերը նշված աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և գուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ու տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չզեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցայահանջ				Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
	և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս			
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	277,016	531,087	78,053	784,510	6,635,816	8,306,482	6,862,054
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	16,471	-	7,680	23,460	-	47,611	47,611
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	293,487	531,087	85,733	807,970	6,635,816	8,354,093	6,909,665

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	35,245	137,505	143,311	345,918	4,751,985	5,413,964	4,420,836
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	9,578	7,000	-	65,399	-	81,977	81,977
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	44,823	144,505	143,311	411,317	4,751,985	5,495,941	4,502,813

*«Ճարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	804,130	-	-	-	-	-	-	804,130
Հաճախորդներին տրված վարկեր	181,815	317,048	2,804,364	3,808,966	25,275	-	39,285	7,176,753
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	4,003	8,354	24,778	60,080	-	-	-	97,215
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	165,998	-	165,998
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	37	-	37
Այլ ակտիվներ	6,091	-	8,351	-	-	4,122	-	18,564
Ընդամենը ակտիվներ	996,039	325,402	2,837,493	3,869,046	25,275	170,157	39,285	8,262,697
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Վարկեր և փոխառություններ	141,094	502,584	537,947	5,680,429	-	-	-	6,862,054
Ստացված շնորհներ	-	-	-	-	-	108,556	-	108,556
Այլ պարտավորություններ	16,416	-	31,195	-	-	-	-	47,611
Ընդամենը պարտավորություններ	157,510	502,584	569,142	5,680,429	-	108,556	-	7,018,221
Զուտ դիրքը	838,529	(177,182)	2,268,351	(1,811,383)	25,275	61,601	39,285	1,244,476

*«Ճարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	127,749	-	-	-	-	-	-	127,749
Հաճախորդներին տրված վարկեր	136,124	238,955	2,210,429	2,486,857	23,428	-	21,639	5,117,432
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6,031	10,380	41,186	88,208	-	-	-	145,805
Ընթացիկ հարկային ակտիվ	-	-	21,758	-	-	-	-	21,758
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	94,053	-	94,053
Այլ ակտիվներ	-	-	19,960	-	-	4,934	-	24,894
Ընդամենը ակտիվներ	269,904	249,335	2,293,333	2,575,065	23,428	98,987	21,639	5,531,691
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Վարկեր և փոխառություններ	13,955	104,466	239,230	3,438,262	624,923	-	-	4,420,836
Ստացված շնորհներ	-	-	-	-	-	41,322	-	41,322
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	9,589	-	9,589
Այլ պարտավորություններ	9,578	7,000	87,580	-	-	-	-	104,158
Ընդամենը պարտավորություններ	23,533	111,466	326,810	3,438,262	624,923	50,911	-	4,575,905
Զուտ դիրքը	246,371	137,869	1,966,523	(863,197)	(601,495)	48,076	21,639	955,786

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի 100,000 հազար դրամ գումարով վարկային գիծ, որը գրավով ապահովված չէ (2013թ-ին՝ 100,000 հազար դրամ): Վարկային գծի համար կիրառվում է 14% տոկոսադրույք:

17 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպությունը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների կապիտալի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վարկային կազմակերպությունները պետք է ապահովեն նվազագույն ընդհանուր կապիտալ 150,000 հազար դրամի չափով: 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կապիտալի չափը համապատասխանում էր սահմանված նվազագույն չափին:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Կազմակերպության մոտեցումը չի փոփոխվել:

18 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած կամ նրա գործունեությունը վերաբերող պատահարներից: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Դեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը շարունակում է զարգանալ և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տուկոսներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել ֆինանսական վիճակի համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

19 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Վարչության անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	125,096	144,023

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Վարչության անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2013թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	69,974	9.5%	55,197	10.0%
Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ	(700)		(552)	
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-		4,770	14.5%

Վարկերն արտահայտված են ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով ու ենթակա են մարման մինչև 2023թ.: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապակցված կողմերի հետ իրականացված 42,999 հազար դրամ գումարով գործարքներն ապահովված են անշարժ գույքով և սարքավորումներով (2013թ-ին՝ նման ապահովություն չի եղել):

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Վարչության անդամների հետ գործարքների գծով շահույթի կամ վնասի կազմում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	4,317	5,478

(ը) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են ղեկավարության ընտանիքների անդամներին և ղեկավարության վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունները: Ստորև ներկայացված են 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2013թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Մայր գումարի մնացորդ	21,854	14.3%	31,379	13.6%
Արժեզրկման պահուստ	(219)		(314)	
Շահույթ (վնաս)				
Տոկոսային եկամուտ	2,491		1,940	

20 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին:

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով.

- 6%-15% զեղչերը կիրառվում են վերաֆինանսավորման ծրագրերի շրջանակներում հաճախորդներին տրված վարկերից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար: Հաճախորդներին տրված վարկերի համար զեղչերի դրույքները գնահատելիս՝ Կազմակերպությունը համարել է, որ հաճախորդներին տրված վարկերի իր շուկան առանձնանում է Հայաստանում գործող այլ առևտրային վարկային կազմակերպությունների շուկայից՝ պայմանավորված նշված վարկերի համար գործող այլ պայմաններով, նպատակներով և ռիսկերին ենթարկվածությամբ:
- 15%-22% զեղչերը կիրառվում են այլ հիմնադրամների կողմից հաճախորդներին տրված վարկերից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:
- 11%-20% զեղչերը կիրառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:
- 4%-10% զեղչերը կիրառվում են պարտավորությունների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար: